

Esbjerg Kommune

Teknik & Miljø
Industrimiljø & Affald
Torvegade 74
6700 Esbjerg

Arter og Naturbeskyttelse

J.nr. 2020 - 13087

Ref. SEBAS

Den 11. februar 2021

Att. Christina Egsvang Føns,
Henrik Kikkenborg

Svar på Esbjerg Kommunes brev af 13. marts 2020 om Ribe Mølledam

Esbjerg Kommune har den 13. marts 2020 henvendt sig til Miljøstyrelsen med henblik på vejledning om mulighederne for at fravige bestemmelserne i habitatdirektivet på baggrund af kulturhistoriske forhold. Henvendelsen vedrører kommunens ønsker om grødeskæring i Ribe Mølledam, der ligger i et Natura 2000-område, og herunder den kulturhistoriske betydning af mølledammen.

Af henvendelsen fremgår, at Esbjerg Kommune vil søge dispensation efter naturbeskyttelsesloven til grødeskæring i Ribe Mølledam, og at det er Esbjerg Kommunes vurdering, at en sådan dispensation kun kan gives under forudsætning af, at der foreligger andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsmæssige interesser i lyset af, at Ribe Å og Ribe Mølledam ligger i et Natura 2000-område. Kommunen anmoder derfor Miljøstyrelsen om en principbeslutning om, hvorvidt der i den foreliggende sag er tale om væsentlige samfundsmæssige interesser bestående af kulturhistoriske interesser.

Ribe Å er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven, og kommunen vil træffe afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3 til gennemførelse af op til 12 grødeskæringer årligt med henblik på at sikre et frit vandspejl i Ribe Mølledam, der ligger i Natura 2000-område H78, Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde. Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingen, at den hyppige grødeskæring forventes at påvirke habitatnaturtypen "Vandløb med vandplanter", som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Ligeledes fremgår det af konsekvensvurderingen, at flere arter på udpegningsgrundlaget kan blive påvirket, herunder snæblen, som er en prioriteret art. Ribe Å og Ribe Mølledam er endvidere omfattet af vandrammedirektivet.

Af Esbjerg Kommunes kommuneplan fremgår det bl.a., at hele Ribes bykerne i sig selv er en bevaringsværdig sammenhæng, og at bykernens helhed derfor skal bevares. Det fremgår endvidere, at Ribe Å gennemskærer på markant vis byen ved dammene, herunder Ribe Mølledam.

Esbjerg Kommune og Miljøstyrelsen har løbende været i dialog og har holdt to møder hhv. den 9. juni 2020 og den 5. oktober 2020. Der foreligger mødereferat af begge møder. Miljøstyrelsen har endvidere holdt et møde med Slots- og Kulturstyrelsen med henblik på styrelsens eventuelle vurdering af de kulturhistoriske hensyn. Der foreligger ligeledes et mødereferat af dette møde, som er videresendt til kommunens orientering.

Esbjerg Kommune har den 6. oktober 2020 fremsendt Sydvestjyske Museers høringssvar vedr. de kulturhistoriske værdier til Miljøstyrelsen, og har anmodet styrelsen om at forholde sig til høringssvaret, herunder om det giver anledning til en ændret vurdering. Miljøstyrelsen har videresendt høringssvaret til Slots- og Kulturstyrelsen, som er rette myndighed, og bedt Slots- og Kulturstyrelsen om bemærkninger hertil. Slots- og Kulturstyrelsen har ikke yderligere at bemærke.

Miljøstyrelsens vurdering

Habitatbeskyttelsen kan kun fraviges i tilfælde, hvor der foreligger 1) bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af økonomisk eller social art, og hvor der 2) ikke findes alternativer til gennemførelse af planen eller projektet. Fravigelse er betinget af, at der 3) træffes alle de nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at sammenhængen i Natura 2000-netværket bevares.

For områder, hvor prioriterede arter og naturtyper berøres, gælder, at fravigelse kun kan ske, hvis der foreligger bydende nødvendige hensyn til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet. Hvis der foreligger andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, kan fravigelse kun ske efter udtalelse fra Europa-Kommissionen. Ved en eventuel fravigelse er det således forventeligt, at sagen skal forelægges Kommissionen til udtalelse, idet der efter det oplyste er tale om, at projektet uanset scenarie medfører en påvirkning af en prioriteret art (snæbel).

I forhold til om kulturhistoriske hensyn kan anses som bydende nødvendige, væsentlige samfundsmæssige hensyn i forbindelse med fravigelse af habitatdirektivet, har Miljøstyrelsen undersøgt dette nærmere ved at gennemgå EU-domstolens praksis herom samt EU-Kommissionens vejledning (Vejledning vedrørende artikel 6, stk. 4, i 'habitatdirektivet' 92/43/EØF).

Det er Miljøstyrelsens vurdering på baggrund af disse fortolkningsbidrag, at et frit vandspejl, som det er beskrevet i projektet, ikke har en karakter, der udgør bydende nødvendige hensyn til væsentlig samfundsinteresse.

Miljøstyrelsen vurderer endvidere, at spørgsmålet om, hvorvidt et frit vandspejl udgør et væsentligt samfundsmæssigt hensyn, skal vejes op mod Danmarks pligt til at sikre beskyttelse af snæblen, der kun findes i det pågældende område i Danmark, som er stærkt truet og rødlistet, og hvor der er gennemført et EU-LIFE-projekt for at fremme snæblen i dette område.

Miljøstyrelsen har i sin vurdering tillige noteret sig Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af de kulturhistoriske hensyn, hvoraf fremgår, at Slots- og Kulturstyrelsen ikke er bekendt med, at der skulle være tungtvejende, kulturhistoriske interesser knyttet til det angivne område i Ribe Mølle dam, som kan begrunde en tilsidesættelse af væsentlige natur- og miljøhensyn. Miljøstyrelsen har endvidere noteret sig, at Slots- og Kulturstyrelsen ikke har yderligere at bemærke til Sydvestjyske Museers høringssvar.

Miljøstyrelsen skal afsluttende bemærke, at det er kommunen, der er myndighed for projektet, og dermed i sidste ende skal træffe afgørelse i en eventuel sag om fravigelse af habitatdirektivet. Forinden skal sagen i så fald forelægges Miljøministeriets departement til udtalelse, og det er Miljøministeriet, der forestår kontakten til EU-Kommissionen.

Med venlig hilsen

Helle Pilsgaard
Kontorchef
hepi@mst.dk